

NEOFAŠIZEM IN RASIZEM V EVROPI IN SOCIALNO DELO

Visoka šola za socialno delo iz Dortmundu v Nemčiji, s katero naša šola že dolga leta uspešno sodeluje, je lani spomladi (od 3. do 8. aprila 1995) organizirala intenziven mednarodni seminar na temo »Vzpon neofašizma in rasizma v Evropi«. Glede na to, da ti pojavi postajajo vse bolj tudi naša vsakdanjost (denimo zahteva po odvzemu državljanstva, pridobljenem po 40. členu državljanskega zakona, zapiranje šolskih vrat otrokom – beguncem iz Bosne, napadi »skinheadov« na udeležence mednarodne konference *Amnesty International*), bržkone nekoliko podrobnejše poročilo o prvem tovrstnem seminarju na našem strokovnem področju ne bo odveč. Vsekakor bomo morali prej ali slej tudi pri nas resno razmišljati o možnostih in kompetencah socialnega dela pri preprečevanju in odpravljanju pojavov rasizma in neofašizma in njihovih posledic na življenje ljudi.

Seminar je bil namenjen študentom in učiteljem šol za socialno delo in nekaterih družboslovnih fakultet (sociologija, politologija) iz evropskih držav, ki sodelujejo v programu Erasmus (to je poseben program evropske skupnosti za sodelovanje na področju izobraževanja). Seminarja so se udeležili predstavniki Finske, Irske, Nemčije, Nizozemske, Švedske, Velike Britanije in Slovenije (glede na to, da naša država še ni v Evropski skupnosti in torej tudi ne moremo sodelovati v programu Erasmus, smo bili posebni gostje Dortmundske šole).

Glede na to, da naj bi se seminarja udeležila po dva študenta in po en učitelj iz vsake sodelujoče šole, smo načrtovali, da z menoj odpotujeta dve študentki drugega letnika Visoke šole za socialno delo – Odiseja Nikočevi), ki je dve leti kot prostovoljka delala z begunci, in Farah Tahirbegovi), ki je sama begunka in

bi torej lahko iz prve roke poročala o tem, kaj pomeni biti begunec v Sloveniji. Vendar pa Farah v Nemčijo ni mogla odpotovati, ker ni dobila vstopne vize. Tako smo imeli živ prikaz očitne diskriminacije beguncev, ki se ne morejo svobodno gibati in tudi ne sodelovati na strokovnih srečanjih, četudi imajo vsa uradna zagotovila, da se bodo vrnili v državo začasnega pribežališča, in so tako prikrajšani za eno temeljnih človekovih pravic! Farah je za seminar pripravila zanimiv sestavek – pravljico, v kateri je posredno povedala, kaj vse lahko čuti in pogreša človek, ki je prisiljen živeti v drugi državi. Kljub odsotnosti avtorice pa je njena kolegica Odiseja pripravila posebno večerno okroglo mizo, na kateri je udeležencem predstavila vsebino in ozadje tega, kar je v svojem prispevku želela povedati Farah.

Sama sem za seminar pripravila referat na temo »Bosanski begunci v Sloveniji«, ki je bil z zanimanjem sprejet (žal pa v programu neustrezno uvrščen, tako da se je z njim seznanila le peščica udeležencev, ker so hkrati delale še tri druge sekcije). Predložile smo tudi referat Jasne Belak-Ožbolt »Begunci v osnovnih šolah – begunci na drugem bregu ali kako zgraditi most«, o katerem pa zaradi pomanjkanja časa nismo mogli razpravljati.

Kot zanimivost naj omenim, da smo na seminarju obravnavali tudi stanje v Makedoniji, o čemer je poročal kolega Bertil Nelhans z Univerze v Göteborgu. Tudi referat o razmerah v Hrvaški z naslovom »Konflikt moči ali etnični konflikt? Prisilna migracija, socialna politika in socialno delo na Hrvaškem« sta pripravila tujca, gostujoči profesor Paul Stubbs in Baljit Soroya iz Leedsa. Zaradi odsotnosti avtorjev razprave o referatu ni bilo.

Posebnost seminarja je bila udeležba študentov, ki jih je bilo več kot dve

tretjini vseh udeležencev in so ves čas aktivno sodelovali. Večinoma so bili študentje višjih letnikov dodiplomskega študija ali absolventi, nekaj pa je bilo študentov podiplomskega študija. Vseh udeležencev je bilo okoli trideset, prevladovali so seveda študenti šole gostiteljice. Delali smo v predmestju Dortmundu, imenovanem Herdeke, v mladinskem domu, kjer so študenti tudi stanovali.

Cilji navedenega seminarja so bili naslednji:

- izmenjati izkušnje, znanje in rezultate raziskav s področja rasizma in neofašizma,

- zagotoviti udeležencem – učiteljem in študentom – možnosti za kritično razpravo o teh pojavih,

- zbrati referate na temo konferenec in jih natisniti v zborniku,

- oceniti povezanost med pojavi migracije, dostopnosti trga delovne sile in problemi nacionalizma, rasizma in oživiljanja ekstremne desnice,

- analizirati odziv politike in oceniti možnosti skrajne desnice, da vpliva na glavne politične razprave in akcije tako na nacionalni kakor tudi na internacionalni ravni,

- kritično oceniti pojave fašizma in rasizma v nekaterih evropskih državah.

Na seminarju smo se najprej posvetili medsebojnemu spoznavanju, nato pa smo se seznanili s pojavi neonacizma in rasizma v državah, iz katerih smo udeleženci prišli (učitelji z referati, študenti z diskusijskimi prispevki). Žal smo večino tega spoznavanja opravili v manjših skupinah in tako nismo dobili vseh potrebnih informacij o stanju v različnih evropskih državah.

Za Nemčijo je poročal dr. Rudolf Bauer iz Bremna, ki je pripravil referat na temo »Pripombe v zvezi z novim valom rasnega sovraštva«. Kratek povzetek njegovega prispeka: Pojavom rasizma in neonacizma v Nemčiji botrujejo zlasti ekonomski razlogi in konservativna politika. V državi je danes veliko socialnih problemov in nacionalizem je razredno pogojen. Lahko govorimo o institucionalnem rasizmu in o nacionalizmu v sami

družbeni strukturi. Tujcev ne napadajo samo brezposelni mladi iz delavskega razreda, temveč tudi tisti iz srednjega razreda, ki jih podpirajo odrasli iz srednjega in višjega razreda. Obstajajo tudi prava politična gibanja, ki širijo parole »*Ausländer raus*« in podpirajo nasilneže, vendar se sami člani teh gibanj ne udeležujejo napadov na tujce.

Nasproti se jim postavljajo skupine mladih, v katerih so zlasti otroci tujcev, ki so se rodili v Nemčiji. Pri delovanju teh skupin gre najprej za obrambo pred napadalci in za medsebojno »vojno« mladostniških skupin. Ne sledijo nikakšni ideologiji in jih zato ne moremo imeti za prave antirasistične skupine. Po drugi strani pa obstajajo tudi skupine z antirasistično ideologijo in z vsemi značilnostmi množičnega mladinskega gibanja.

Posebno pozornost je pritegnil tudi referat udeleženk s šole za socialno delo v Corku na Irskem, socialne delavke in učiteljice praktičnega pouka Deirdre Quirke in študentk Sarah in Emer. Prikazale so možnosti za premagovanje ovir pri osebah z duševnimi motnjami (ki jih zdaj že dosledno imenujejo osebe z učnimi težavami) in tudi dokazale, da lahko z ustreznim politikom, zakonodajo, načrtnim delovanjem vladnih in nevladnih organizacij in strokovnim pristopom preprečimo socialno izključevanje te populacije in ji zagotovimo ustrezno mesto v družbi. Vloga socialnega dela pri tem je zlasti ta, da jih »potegne« iz stigmatiziranega položaja, s tem da jim zagotovi usposabljanje in razvijanje delovnih navad in postopkov komuniciranja, spodbudo, pa tudi vire in možnosti za samostojno življenje.

Zelo dragocen je bil tudi obisk tujcev, ki živijo v Dortmundu in so nam na lastnih izkušnjah pokazali probleme, na katere v Nemčiji pogosto naletijo ljudje, ki so »drugačni« – imigranti in invalidi. Tako smo srečali Kurda iz Turčije, Nemko iz Romunije, Armenko in invalidno študentko, domačinko. Povedali so nam, da je rasizem v Nemčiji vsakdanja praksa, tako da tujci, ki niso evropskega ali severnoameriškega porekla, in invalidi vsepovsod naletijo na socialne bariere.

Opozarjali so na razlike pri zaposlovanju, ki se kažejo tako, da najprej dobijo delo domačini, nato državljani iz držav evropske skupnosti, nato begunci s statusom, vsi ostali pa so brez vsake možnosti, da bi našli delo po legalni poti.

Prav tako obstaja praksa »socialno-varstvenega šovinizma« (*welfare chauvinism*), ki pomeni, da tudi v sistemu socialnega varstva niso vsi ljudje v stiski obravnavani po enakih kriterijih. Tujci morajo dosti bolj dokazovati svojo upravičenost do pomoči iz državne blagajne kakor domačini.

Prišleki so vedno odvisni od različnih oblik socialne pomoči, nadomestil za brezposelnost ali denarne pomoči iz sklada socialnega varstva, ki se pogosto daje v bonih za nakup osnovnih življenjskih potrebščin. Prav ti ljudje, begunci v zbirnih centrih in drugi, ki dobivajo pomoč v obliki bonov, so najbolj prikrajšani za človeško dostojanstvo, saj ne morejo sami odločati, kaj dejansko potrebujejo. Pogosto že blagajničarke v trgovinah odločijo, do česa so upravičeni in kaj si lahko kupijo za te bone. Tako je, denimo, dezodorans uvrščen med luksuzno blago in do njega po logiki trgovcev (in socialnih delavcev?) niso upravičeni, po drugi strani pa imigranti pogosto slišijo očitke, češ, da jih domačini zavračajo zaradi njihovega neprijetnega vonja! Begunci v zbirnih centrih pa lahko kupujejo le blago slabše kakovosti – in praviloma dražje – v posebnih, njim namenjenih trgovinah (*Intershop*), saj se nimajo pravice svobodno gibati!

A že druga generacija imigrantov v Nemčiji izgubi svojo nacionalno in etnično identiteto, saj se otroci priseljencev niso pripravljani stalno boriti za spoštovanje in priznavanje svoje drugačnosti.

Vsi se trpko zavedajo »radovednosti« Evropejcev (ne le Nemcev!) in željo po spoznavanju drugih, od njih oddaljenih kultur. Ko pa te kulture srečujejo v svoji soseščini, je njihove radovednosti konec in pred njimi tesno zaprejo svoja vrata.

Zanimivo je bilo, da se vsi trije tujci, ki smo jih srečali, ukvarjajo s socialnim delom in so študij končali po prihodu v

Nemčijo. Vsi delajo kot svetovalci za begunce oziroma priseljence, zlasti za tiste, ki prihajajo iz države, iz katere so sami, tako da so jim kulturno in jezikovno blizu.

Premisleka so vredni tudi predlogi, ki smo jih v razpravi udeleženci izoblikovali skupaj z gosti:

- socialni delavci, ki delajo s priseljenci in invalidi, morajo delovati kot njihovi partnerji in zagovorniki in ne kot terapevti,

- koristno bi bilo spodbujati domačine (Nemce) za potovanja v tujino z nahrbtniki, da bi imeli možnost spoznavati svet »od znotraj«,

- ovire za zблиžanje in predsodki so tudi pri priseljencih in jih je mogoče odpraviti le z medsebojnim spoznavanjem; pri tem lahko politika opravi pomembno vlogo, saj ima vpliv na ljudi,

- država mora zagotoviti dosledno spoštovanje temeljnih človekovih pravic, tudi pravic tistih, ki so prisiljeni živeti izven svoje domovine.

V času seminarja smo imeli tudi priložnost spoznati programe različnih nevladnih organizacij in društev, ki se ukvarjajo s preprečevanjem in odpravljanjem posledic rasizma in neofašizma, kot so, denimo, Društvo za življenje s tujci v okviru Mladinske organizacije v Dortmundu; projekt »Mostovi prijateljstva«, ki se je razvil kot ena izmed dejavnosti Društva prijateljev mladine; prostovoljna organizacija za pomoč tujcem, ki deluje ob Svetu tujcev; Društvo za pomoč brezdomcem, ki izdaja časopis, ki ga prodajajo brezdomci, in podobno. Morda bi posebej navedli le vsebino dela dveh najbolj tipičnih izmed njih:

Društvo za življenje s tujci je predstavila socialna delavka in supervizorka Elisabeth Hoper, ki dela v njem kot prostovoljka. Ustanovljeno je bilo v letih 1992/93, po prvih hujših napadih na tujce. Sprva so želeli le prisluhniti potrebam mladih, da bi razpravljali o teh dogodkih, nato pa se je razvila tudi želja po akciji. Za cilj svojega delovanja so postavili: vplivati na politiko vladajoče stranke in zahtevati odpravo diskriminacijske politike, ki se

kaže v delu policije, mestne administracije, službe zaposlovanja in vseh pomembnejših služb. Ustanovili so Antidiskriminacijski forum, načrtujejo pa še ustanovitev posebnega urada za preprečevanje diskriminacije. Društvo financira Evropska skupnost, upajo pa, da bodo dobili tudi sredstva iz mestnega proračuna.

Od leta 1994 deluje pri Mestnem svetu poseben Svet tujcev, ki zastopa interese približno 70.000 tujcev, ki živijo v Dortmundu in bližnji okolici. Tujci, ki živijo ali delajo v mestu, imajo pravico, da volijo 25 svojih predstavnikov v Svet tujcev. Ta Svet naj bi tujcem omogočil enakopraven dostop do vseh dejavnosti, ki so pomembne za življenje v mestu. Glede na to, da tujci, z izjemo tistih, ki prihajajo iz držav Evropske skupnosti, nimajo volilne pravice, je takšno »lobiranje« za imigrante edina legalna in učinkovita pomoč. Vendar pa sam Svet brez sodelovanja Duštva za pomoč tujcem, v katerem so domačini, ne more biti učinkovit.

Namesto povzetkov številnih zanimivih referatov posredujem sklepe seminarja in ideje o strategijah, ki naj bi pripomogle k odpravljanju rasizma v različnih okoljih.

SKLEPI SEMINARJA

ZAMISLI O STRATEGIJAH ZA ODPRAVLJANJE RASIZMA NA RAZLITNIH RAVNEH DRUŽBE

1) INDIVIDUALNA RAVEN

V prizadevanju za odpravo rasizma in diskriminacije je pomembno zlasti to, da vsakega človeka obravnavamo kot individualno, ne glede na njegove morebitne slabše sposobnosti, barvo kože, drugačno vero in podobno. Zlasti socialni delavci moramo obravnavati »stranke« kot partnerje in ne kot od pomoči odvisne osebe, pri čemer moramo spoštovati njihove individualne potrebe in jim ne vsiljevati svojih sodb o tem, »kaj je zanje najboljše«.

Kultivirati moramo sprejemanje različnosti tako pri sebi kakor pri drugih, s ciljem v »Zusammenlebensfrieden«, skupnem življenju v miru, mirni interakciji.

Na osebni »državljski pogum« ali pogum, izražen v javnosti, bi morali gledati kot na človeško dolžnost. To pomeni, da moramo vedno, kadar smo priče napada na kakšno osebo, verbalnega ali fizičnega, ukrepati in nato zaprositi za pomoč kateregakoli očividca. Le na ta način bodo tisti, ki druge iz kakršnega koli razloga diskriminirajo, spoznali, da njihovega vedenja do drugih ljudi večina ne bo tolerirala in bodo v prihodnje premislili, preden bodo spet koga napadli.

Ta taktika se nanaša tudi na vsakovrstne pripombe, ki jih morda slišimo v svojem okolju. Če naletimo na rasizem, bi morali o njem razpravljati, tako da bi s pomočjo odprte razprave in ustreznih informacij odpravili rasistične ideje.

Zavestno bi morali iskati priložnosti za srečevanje različnih kultur v zasebnem življenju, kot so na primer zabave, na katere bi načrtno vabili predstavnike različnih narodov in tudi tiste, za katere menimo, da imajo rasistične predsodke.

Za otroke je pomembno, da jim omogočimo zgodnje socializacijske izkušnje srečevanja s »tujimi« kulturami in religijami, in to ne le v šoli, temveč tudi v domačem okolju.

Kadar pri delu naletimo na rasistična ali diskriminacijska prepričanja, jim je treba pozorno prisluhniti, upoštevati vse pritožbe in pripombe in pustiti, da oseba sama pojasni, od kod izvirajo njena prepričanja. Tako dobimo priložnost, da začnemo počasi in temeljito zavračati ali odpravljati take odnose.

Zlasti mladi ljudje bi morali imeti priložnost, da bi čim bolj zgodaj nekaj časa preživeli v tujini. Pa ne v smislu turističnih potovanj (saj tako ni mogoče zares izkusiti življenja z drugimi kulturami, saj jih vidimo le kot »na razstavi«, kar nam ne pusti dovolj avtentičnih vtisov), temveč tako, da bi s »tujci« nekaj časa skupaj živeli in delali.

2) SKUPINSKA RAVEN

Poskus »multikulturene« vzgoje se je v preteklosti pokazal kot težko uresničljiv. Pri tem so bile določene skupine nezadovoljne, ker so čutile, da njihove potrebe

niso bile zadovoljene. Če ta zamisel ni uresničljiva, je bolje uporabljati »protidiskriminatorno politiko« v šolah, pri kateri je poudarek na določenih skupinskih dejavnostih (primerne so različne kreativne aktivnosti ali šport, prav tako pa tudi glasba in petje), v katere so vključeni vsi učenci. Tovrstna dejavnost lahko veliko prispeva k bolj harmoničnemu sožitju otrok, ki prihajajo iz različnih kulturnih okolij. To ne velja le za otroke različnih kultur in religij, temveč tudi za tiste z različnimi motnjami, saj se s tem razvija duh skupnosti in tovarštva kot nasprotje izključevanja kakšne skupine iz družbe. Sem sodi tudi zadovoljevanje posebnih potreb na lokalni ravni namesto ustanavljanja »posebnih« šol, ki so locirane izven skupnosti. Na ta način ne bi negovali neustreznega »skrbstvenega« odnosa do te populacije.

Cilj socialnega dela na tem področju mora biti integracija in ne asimilacija. To velja za obe strani, tako za tisto, s katere prihajajo tujci, kakor za tisto, ki jih sprejema.

3) LOKALNA RAVEN

V skupnosti je treba zagotoviti ustrezen nevtralen prostor, kjer bi lahko prihajalo do izmenjave različnih kultur. Tu ne gre le za srečevanja v smislu »odprtih vrat«, ki jih enkrat letno organizirajo specifične institucije v skupnosti, na primer cerkve, mošeje in podobno. To naj bi bil prostor, kjer bi se spodbujal razvoj skupnosti po vertikalnih namesto horizontalnih linijah (to so različne dejavnosti za posamezne skupine ljudi, za ženske, otroke, mladino, moške), ki bi bile odprte za vse narodnosti in bi potekale tako, da bi vsi čutili pripadnost in željo po sodelovanju. To bi lahko dopolnilo ali celo odpravilo »festivale kultur«, ki sedaj potekajo v nekaterih evropskih državah in jih mnogi kritizirajo zaradi vtisa »živalskega vrta«, ki ga dajejo.

Prav tako bi bilo koristno, če bi v skupnostih in za skupnost izhajale neprofitne revije, v katere bi lahko prispevali vsi stanovalci in v njih obveščali o dejavnostih, ki so na razpolago. Ni redko, da v naši »medijski« družbi zelo dobro

vemo, kaj se dogaja po svetu, ne vemo pa, kaj se dogaja v naši neposredni bližini, in tudi nimamo možnosti, da bi vplivali na te dogodke. To bi dalo priložnost tudi mladini, da bi sodelovala in se počutila koristno v svojem življenjskem okolju. Tako bi se zmanjšal njihov občutek frustriranosti in jeze, ki je lahko posledica življenja v ambivalentni družbi.

Lokalno, pa tudi nacionalno in mednarodno časopisje bi se moralo še posebej osredotočiti na prikazovanje žrtev napadov, namesto da objavlja senzacionalistične zgodbe, in tako odkrivati napadalce, kar bi preprečevalo, da bi drugi posnemali njihova dejanja.

Volilna pravica »tujcev«, ki je bila že pred časom vpeljana v nekaterih evropskih državah, bi morala v Evropi postati norma. Le volilna pravica in predstavništvo v lokalni oblasti lahko spodbudita priseljence za tvorno sodelovanje v novem okolju in legitimira njihovo prisotnost v novi družbi.

Podjetja morajo pod nadzorstvom socialnih institucij iz okrožja uvajati protidiskriminacijsko politiko, ki jo mora spremljati ustrezno »interkulturalno« usposabljanje menedžerjev, za kar naj bi polovico potrebnih sredstev obvezno prispevala država ali lokalna oblast. V podjetjih, kjer se pojavljajo rasni problemi, je treba opraviti raziskave, na temelju katerih bi se lahko organizirale razprave z delavci in menedžerji, kjer bi se prikazale ugotovitve teh raziskav. To bi bilo vsekakor primernejše kot pa posredovanje nekakšnih načelnih ocen, ki so uporabne le za poznejšo akademsko ali intelektualno obravnavo.

Pri formularjih vlog za različne oblike pomoči, ki jih dajejo socialne institucije na lokalni ravni, je treba upoštevati jezikovno raznolikost okolja. Formularji morajo biti pripravljani v toliko jezikih, kolikor nacionalnosti živi v lokalni skupnosti. Prav tako morajo te službe zagotoviti prevajalce, ki bodo pomagali tujcem pri premagovanju težav ob uveljavljanju različnih pravic. Na ta način se bo zmanjšala potreba priseljencev po ilegalnih aktivnostih za preživetje in/ali vključevanje

drugih institucij, ki trošijo sredstva in čas za varstvo pravic teh strank.

Univerze, učitelji in druge lokalne institucije ali službe morajo prav tako imeti sezname »kulturnih svetovalcev«, to je ljudi, ki živijo v bližini in imajo izkušnje ali znanje o tradiciji ali posebnih potrebah ljudi iz različnih kultur, da bodo posredovali v nujnih primerih, kadar se pripeti, da imajo institucije zaradi pomanjkanja znanja težave pri komunikaciji s pripadniki določenih manjšin.

4) NACIONALNA IN DRŽAVNA RAVEN

Zakoni o emigraciji so skoraj vsi zastareli in jih je treba prilagoditi novim okoliščinam. Še zlasti se to nanaša na dolžino bivanja beguncev, dovoljenje za delo in podobno. Ljudje, ki imajo pravico do bivanja v drugi državi, bi morali dobiti tudi pravico do dela, in to pod enakimi pogoji in za enako plačilo kot drugi delavci v isti dejavnosti, da bi lahko državi gostiteljici prispevali za svojo oskrbo. To bi, po eni strani, zmanjšalo občutek tekmovalnosti med delavci, po drugi pa bi tudi zmanjšalo število tistih, ki zaradi ilegalnega zaposlovanja zmanjšujejo možnosti rednih delavcev.

Država mora prepoznati obstoj »sivega« trga delovne sile in se mu prilagoditi, saj so oblike skrajšanega ali občasnega dela dandanes in v pogojih kapitalističnega gospodarstva pogosto edini način zaposlitve, ki je možna ob različnem času in pod različnimi pogoji. To se nanaša tudi na sindikate, če želijo ohraniti članstvo in si v prihodnje zagotvljati nove člane.

Zamisel o državljanstvu kot pravici, ki je prodobljena z rojstvom, je danes zastarela in neustrezna; prav tako je tudi priznavanje več pravic ljudem, ki so dalj časa živeli v državi, preozko in nepravilno. Lista pravic Združenih narodov se mora razširiti v tem smislu, da bo dejansko vključevala vse ljudi in vse narode.

5) SKLEPI

Vse dokler razviti svet izkorišča nerazvitega, bomo imeli vsakodnevno nove begunce. Ni mogoče odstraniti razlogov za

rasizem in diskriminacijo, vse dokler bo ostal odnos do tretjega sveta nespremenjen. Nekatere države porabijo vsako leto na milijone za pomoč tretjemu svetu, medtem ko druge pobirajo plodove kolonializma in obresti velikih dolgov, v katerih se dušijo najrevnejši narodi tega sveta.

V okviru nove Evrope lahko prispevamo k zmanjšanju rasizma ali pa omogočimo njegovo nadaljnjo širitev. Lahko le upamo, da bo nova Evropa izbrala prvo možnost.

Vendar pa solidarnost tistih med nami, ki so antirasisti, daje upanje. Čeprav rasizem morda ne bo nikoli povsem izumrl, se je treba proti njemu bojevati, kjerkoli ga srečamo, saj je za medsebojno zблиževanje vseh nas, enakih bitij, ki živimo na zemlji, pomemben vsak majhen korak.

Rasizem je zapleten pojav in moramo biti previdni, kadar naletimo na predloge za enostavne rešitve – takih rešitev v tem primeru ni, zato se moramo proti rasizmu bojevati na vseh ravneh družbe, v vseh njenih različnih oblikah, in v skladu s tem tudi v vseh različnih okoliščinah, kjer nanj naletimo.

Stališče, da nacionalnosti temeljijo na »krvnih« razmerjih, prispeva k širjenju rasizma, zato bi ga morali v celoti opustiti. Na seminarju smo se seznanili s primeri odnosov, obravnave in strategij za obvladovanje rasizma in diskriminacije, ki se uporabljajo v različnih državah. Kaže, da je lahko Nizozemska na tem področju vzor, ki bi mu bilo treba slediti.

Vendar pa je treba pri odpravljanju rasizma začeti pri posamezniku. Občutek nemoči in jeze je človeški, vendar pa ne smemo pozabiti na dejstvo, da lahko s tem, ko začenjamo iz svojega ozkega zornega kota in delujemo naprej, vendarle spreminjamo stališča in se upiramo nepravilnosti v svoji družbi. Begunci niso problem sami po sebi, problem je v družbi, kadar del državljanov napada druge, ki so v slabšem položaju. Reflektirati moramo tudi svoja stališča do drugih, svoje neverbalne reakcije, neizrečene besede, pomen izrečenega »med vrsticami« in podobno, da ne bi tisti, ki so zelo

občutljivi na rasizem, dobili občutka, da smo sami rasisti, ali pa da ta problem zanemarjamo.

Nedvomno se iz navedenih sklepov petdnevnega intenzivnega seminarja vidi, da so med udeleženci prevladovali študenti, saj so sestavljeni nekoliko naivno. Po drugi strani pa je dobro, da je bilo pri oblikovanju sklepov in strategij vseskozi prisotno izhodišče, da je treba začeti pri posamezniku in pri tem, kaj lahko vsakdo stori v svojem neposrednem okolju. Prav tako je očitno, da smo v razpravah temo nekoliko zožili in smo razpravljali zlasti o rasizmu kot vidnejšem in lažje prepoznavnem pojavu.

V evalvaciji seminarja, ki smo jo na koncu vsi opravili v pisni obliki, so skoraj vsi udeleženci pripomnili, da so pogrešali

jasnejšo organizacijsko strukturo, priložnosti za boljšo pripravo na razprave na samem seminarju (z vnaprej poslanimi referati), več informacij o stanju v posameznih državah, udeležbo iz ostalih evropskih držav in podobno.

O vzdušju in udeležencih pa so bili komentarji naslednji: Sijajno!, Se strinjamo!, Še boljše kot to! Fantastično, zelo prijetni ljudje!, Vzdušje bi bilo lahko boljše, če bi znali dati vsakomur priložnost za sodelovanje!, Srečal(a) sem veliko sijajnih ljudi, seveda pa so povsod izjeme...

Vsi udeleženci seminarja brez izjeme pa smo izrazili željo in potrebo, da bi se seminarji na to tako aktualno temo še nadaljevali, tako na mednarodni ravni kakor tudi v posameznih državah.

Vidimo **Vida Miloševič-Arnold**

prebrati naslovo pripovedi, ter ugotoviti analogije njihovih »opazovalcev«, se pravi skupin, ki skrbno spremljajo dejavnosti skrajnih desničarjev, da bi lahko po potrebi pravočasno ukrepali.

Naslovi so v glavnem ameriški, vendar je treba upoštevati, da je za zdaj v tem merilu tudi slova največ naslovov ameriških in da torej iz tega ne moremo sklepati, da bi bil obtoji skrajne desnice zgolj ali prevladujoče ameriški pojav. Seznan, ki ga posredovajemo, je zbral Gary Goodman (znanil: goodman@sky.com) in poslal v uporabniško skupino Antifasci, in tako je prišel tudi do nas. Povzemamo ga scvoda z dovoljenjem.

Veliko naslovov smo prevedli v slovenščino, kjer je na voljo samo elektronski naslov (e-mail) in bi jih bilo težko konstatirati, če ne bi vedeli za njihovo izvirno izc. Izvirna imena organizacij, ki imajo stran na Mirci, so scvoda navodena tam.

Uradni slogan ameriških neonacistov je dr. William Pierce, avtor knjig Turnerjevih dnevnik in Lovec in vodja »Narodna zveza (National Alliance)«, ki ima na Mirci naslednje uradne strani:

»Vidimo...
vršne Naravnosni znanstveniki, Filozofski inženjerski inženjerski, ki po naravi izvirajo iz evolucijskega procesa in ki je blazna za napredek v vsaki sferi življenja. Arijski močje in žene sprejemajo svojo odgovornost, si prizadevajo za napredek svoje rase v službi življenja in za to, da bi bili stružna instrumenta tega cilja.»

»NATIONAL «SOPOTNIK» DE PERCHA LA MEEZI
»Domoljubi proti totalitarizmu novega svetovnega reda:
<http://www.kipon.com/~obliwa/pemol.htm>
»Evropa «Spartakozna»
<http://www.spartakozna.com/~scom/scom.htm/>
»Keltanska idoložija»
<http://www.celtic.com/~Gardner/>
»Evropa za domoljubno pravičarstvo v Ameriki»
<http://www.a.usahigh.com/~mcdonald/>
»La Paranoiac»
<http://www.paranoiac.com/>
»Narodna puškaška zveza»
<http://www.naz.org/NRANEW.html>
Uradna stran »Družbe John Beech»
http://www.patriotfront.com/~john_beech/usa.html

*) Če o kateri organizaciji v nadaljevanju izvedete več stvari (Newspaper na Mirci, White Paper na naslednjem Mirci), potrebujete skrajnašče (Newscast) po Mirci (npr. Newscast of Charlottesville) in scvodi in postj dostop do interneta. Za dodatne informacije v zvezi s Mirci, svetujemo, da se obrnete na uporabniško skupino Antifasci, se obrnete na avtorja poročila.